

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžo/9/2014
Identifikačné číslo spisu:	5013200445
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5013200445.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu: Ing. R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. J. XXX/XX, XXX XX Trstená, právne zastúpený: JUDr. Miroslav Bachynec, advokát so sídlom advokátskej kancelárie Podbiel 177, 027 42 Podbiel, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 21643-2/2013-BA zo dňa 21.03.2013, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/67/2013-46 zo dňa 23.10.2013, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/67/2013-46 zo dňa 23. októbra 2013 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 21643-2/2013-BA zo dňa 21. marca 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 21643-2/2013-BA zo dňa 21.03.2013, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. 18598-23/2013-ZA zo dňa 17.01.2013, ktorým bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a nebol priznaný nárok na výplatu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 02.06.2005. Vo svojom rozhodnutí krajský súd uviedol, že z ustanovenia § 113 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) vyplýva, že nárok na dávku nezaniká uplynutím času. Ustanovenie § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. hovorí o tzv. premlčacej dobe, a to o premlčaní nároku na výplatu dávky alebo jej časti, ktorý sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili. Podľa názoru súdu pojem v § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, resp. trojročnú premlčaciu lehotu odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrila, je potrebné vykladať v súvislosti, ako to správne konštatujú aj správne orgány aj v spojitosti so zákonom č. 437/2004 Z. z. a najmä s jeho ustanovením § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., podľa

ktorého lekárskeho posudku sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený, ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví. Sociálna poisťovňa je vykonávateľom zákona o sociálnom poistení a teda aj rozhoduje o dávkach sociálneho poistenia, v predmetnom prípade malo ísť o dávku sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorú je potrebné zaradiť ako úrazovú dávku sociálneho poistenia. Podľa názoru súdu je možné, aby námietku premlčania podľa § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vzniesla priamo Sociálna poisťovňa, ktorá je tzv. vykonávateľom sociálneho poistenia a tiež z toho plynie, že o dávkach zároveň aj rozhoduje.

Z vykonaného dokazovania pred správnymi orgánmi podľa názoru krajského súdu vyplynulo, že vzhľadom na ust. § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je možné pojem resp. spojenie - „odo dňa, za ktorý dávka patrila“, vyhodnotiť, resp. vykladať v spojení s pojmom „ustálenia zdravotného stavu“, ktorý vyplýva z ust. § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. Z týchto dôvodov potom aj správne správne orgány skúmali dátum ustálenia zdravotného stavu žalobcu a ktorý nakoniec z vykonaného dokazovania vyplynul, že ho možno ustáliť po 31.12.2006, resp. k 01.01.2007, a stotožniť ho s pojmom - od kedy by dávka poškodenému (žalobcovi) patrila, t. j. odo dňa ustálenia zdravotného stavu, ktorým bol deň 01.01.2007. Nepochybne tento dátum vyplynul z posudku MUDr. T. O. zo dňa 26.04.2012, neskôr skonzultovaný a odsúhlasený aj odborom lekárskej posudkovej činnosti Sociálnej poisťovne, že teda posúdenie zdravotného stavu pre účely sťaženia spoločenského uplatnenia bolo možné hodnotiť dňom 01.01.2007 a teda skutočne trojročná premlčacia doba s poukazom na § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároku na výplatu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia uplynula dňom 01.01.2010.

Krajský súd taktiež poukázal na postup žalobcu, ktorý uplatnil žalobcu vo vzťahu k ostatným 3 dávkam - úrazový príplatok, bolestné, náhrada liečebných nákladov, ktoré zo strany žalobcu boli vo vzťahu k sociálnej poisťovni uplatnené pred rozhodnutím súdu o základe jeho nároku, t. j. o tom, že jeho úraz bol pracovným úrazom, pri ktorých konaniach ako súd konštatoval boli jednotlivé konania pred sociálnou poisťovňou prerušené do právoplatného skončenia konania pred súdom o základe nároku žalobcu (počas prerušenia konaní lehoty spočívali, neplynuli) a následne potom mohlo byť o týchto nárokoch rozhodnuté bez vznesenej námietky premlčania zo strany správneho orgánu.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom tvrdil, že súd prvého stupňa došiel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa jeho názoru sa prvostupňový súd nedostatočne vysporiadal s tvrdením o začiatku plynutia premlčacej doby. Súd pochybil, keď sa vôbec nevysporiadal s tým, že základnou zákonnou podmienkou na podanie žiadosti o úrazové dávky je existencia pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Nezohľadnil ani tú skutočnosť, že v termíne určeného počiatku premlčacej doby na 01.01.2007, ku ktorému sa súd priklonil, nemal vedomosť o tom, či poškodenie zdravia má alebo bude mať trvalé následky. Ak poškodenie jeho zdravia nebolo ku dňu 01.01.2007 uznané za pracovný úraz, nemohla z uvedeného dôvodu plynúť týmto dňom premlčacia doba. Poznamenal, že zákonom nie je uložená povinnosť poškodeného podávať žiadosť o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia predtým, ako je splnená zákonom stanovená podmienka popísaná v § 83, teda existencia pracovného úrazu, alebo choroby z povolania. Dodal, že poškodenie zdravia z 02.06.2005 bolo uznané za pracovný úraz nadobudnutím právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Žiline dňa 12.03.2012. Až po tomto termíne, dňa 16.04.2012 zamestnávateľ nahlásil poistnú udalosť do Sociálnej poisťovne a dňa 24.04.2012 vykonal evidenciu a registráciu pracovného úrazu. Začiatok plynutia premlčacej doby nároku na výplatu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nebol zo strany správnych orgánov a súdu správne ustálený aj preto, že to nie je termín, ktorý je určený ako dátum ustálenia zdravotného stavu, ale od ktorého dávka poškodenému patrí (§ 114). Žiaden zákon ani žiadne legislatívne pravidlá Slovenskej republiky nehovoria o tom, že nárok na výplatu dávky z úrazového poistenia vzniká dňom ustálenia zdravotného stavu a že dávky úrazového poistenia týmto dňom automaticky patria. Navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na nové konanie alebo aby ho zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhuje rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Žalovaný v celom rozsahu súhlasí s právnym názorom krajského súdu, ktorý uviedol v napadnutom rozsudku a zotrval na svojich skutkových a právnych záveroch uvedených a podrobne zdôvodnených v

rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu a v jeho rozhodnutí, ako aj vo vyjadrení k žalobe zo dňa 12.06.2013. Uviedol, že odvolanie žalobcu je neopodstatnené v celom rozsahu. Skutočnosti, na ktoré opakovane poukazuje žalobca v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu, nie sú novými skutočnosťami. Žalovaný sa nestotožňuje s tvrdeniami žalobcu, ktoré uviedol v podanom odvolaní, pretože sú irelevantné, účelové a žalobcom prispôbené tak, aby podporili jeho argumentáciu a vyzneli v jeho prospech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné priznať úspech. Podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd vec verejne prerokoval a verejne vyhlásil rozhodnutie dňa 23.10.2013. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariadiť pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 11.02.2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 17 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 83 zákona o sociálnom poistení, poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania.

Podľa § 99 zákona o sociálnom poistení, poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu. (zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia)

Podľa § 109 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Podľa § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili.

Podľa § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, dávkové konanie sa začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky.

Podľa § 184 ods. 5 druhej vety zákona o sociálnom poistení, fyzická osoba uvedená v odseku 1 je povinná preukázať skutočnosť rozhodujúcu na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. Písomné oznámenie o zaradení poistenca do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa považuje za žiadosť o dávku v nezamestnanosti.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“)

Podľa § 4 ods. 2 prvej vety zákona č. 437/2004 Z. z., náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a prvostupňového správneho orgánu. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či nárok na výplatu úrazovej dávky - náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je premlčaný podľa § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom k právnomu názoru odvolacieho súdu a výsledku správneho súdneho konania sa súd otázkou stanovenia ustáleného zdravotného stavu poškodeného nezaoberal.

Z administratívneho spisu žalovaného odvolací súd zistil, že prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 17.01.2013 pod č. 18598-23/2013-ZA Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina rozhodla vo vzťahu k žalobcovi tak, že mu priznala nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a nepriznala nárok na výplatu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu z 02.06.1005. V odôvodnení rozhodnutia poukázala na to, že vzhľadom k tomu, že došlo premlčaniu nároku na výplatu dávky - náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ust. § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, tento nárok nemohol byť priznaný. Žalobca nárok u pobočky uplatnil, resp. na základe uznesenia Okresného súdu Dolný Kubín pod č. k. 5C/7/2007-348 zo dňa 16. apríla 2009 bola pripustená zmena návrhu v znení, aby zamestnávateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť poškodenému žalobcovi sumu pozostávajúcu z dielčích nárokov na náhradu škody a to náhradu ušlej mzdy, bolestného a náhradu liečebných nákladov. Následne uznesením súd konanie zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie Sociálnej poisťovni. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 7. mája 2009. Následne v zmysle poučenia poškodený doručil na predpísanom tlačive žiadosti o priznanie nároku - úrazového príplatku, bolestného a náhrady nákladov spojených s liečením. Dňa 18.11.2010 pobočka rozhodla o prerušení konania vo veci uplatneného úrazového príplatku, náhrady za bolesť do vyriešenia predbežnej otázky súdom. Takisto bolo rozhodnuté vo veci prerušenia konania vo veci uplatnených nárokov spojených s liečením. Okresný súd Dolný Kubín pod č. k. 5C/7/2007-550 zo dňa 12.09.2012, v spojení rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/427/2011-606 rozhodol, že úraz žalobcu je pracovným úrazom, teda rozhodol o základe nároku a bolo možné pokračovať v prerušených konaniach. Pobočka Sociálnej poisťovne listom zo dňa 12.04.2012 oboznámila poškodeného s dikciou § 195 ods. 1, 2, § 196 ods. 1, 6 zákona. Poškodený predložil lekársky posudok o bolestnom, ktorý bol datovaný dňom 11.10.2007 vystavený MUDr. T. O.. Následne bol žalobcovi priznaný úrazový príplatok, ďalej mu bola priznaná náhrada za bolesť a náklady spojené s liečením. V prílohe listu poškodeného zo dňa 10.05.2012 bola doručená aj žiadosť o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu s posudkom o sťažení spoločenského uplatnenia z 26.04.2012, ktorým bodoval MUDr. T. O. - ošetrojúci, posudzujúci lekár poškodeného položku 304b v počte 180 bodov s poznámkou, že ustálenie zdravotného stavu bolo možné predpokladať najskôr po 31.12.2006. Prvostupňový správny orgán sa zaoberal v predmetnej veci zisťovaním presného dátumu vzniku nároku, ktorý založil beh trojročnej premlčacej doby, pričom dospel

k záveru, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku

Najvyšší súd sa pri preskúmaní danej veci stotožnil s názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/48/2013 zo dňa 12.08.2014, konkrétne v otázke posúdenia pojmu „nárok“ a pojmu „právo“. Najvyšší súd musí zdôrazniť, že nie je možné zamieňať pojmy nárok a právo. V zmysle odbornej právnickej literatúry (A. Gerloch - Teorie práva) subjektívne právo predstavuje mieru možného a dovoleného správania subjektu práva správať sa spôsobom, ktoré objektívne právo nezakazuje, a je ponúknuté adresátovi a garantované nositeľom štátnej moci od prvopočiatku jeho poskytnutia. Naopak, o právnom nároku je možné hovoriť až v štádiu aplikácie (uchopenia) konkrétneho subjektívneho práva, kedy sa oprávnený subjekt rozhodne nielen uplatniť ale aj trvať, t. j. vymáhať (možnosť požadovať zodpovedajúce správanie od iného) a poprípade vynútiť (možnosť požadovať mocenskú ochranu subjektívneho práva, resp. možnosť výnimočne využiť svojpomoc) plnenie, ktoré je dané obsahom zodpovedajúcej právnej povinnosti. Napríklad z pôžičky vznikne veriteľovi subjektívne právo na jej vrátenie, avšak nárok na jej vrátenie mu vznikne až v dobe, kedy sa pôžička stane splatnou.

Prof. Luby odmieta, že by nárok bol akýmkoľvek právom. Nárok označuje za vlastnosť, stránku subjektívneho práva v podobe jeho vynútiteľnosti. Pri svojej analýze zastáva stanovisko, že nárok je vlastnosťou, zložkou subjektívneho práva, ktorým nemusí byť vybavené každé subjektívne právo (aj keď väčšina je) a uvedený nárok je funkčne, genericky a existenčne spätý so subjektívnym právom. Nárok sám o sebe nie je ničím. Boguszak označuje pojmom právny nárok také štádium realizácie subjektívneho práva, v ktorom možno vymáhať a vynútiť plnenie zodpovedajúcej právnej povinnosti. V právnej teórii býva nárok označovaný aj za: „oprávnenie domôcť sa s úspechom svojho subjektívneho práva uplatnením donútenia u štátneho orgánu.“

V nadväznosti na vyššie uvedené teoretické definície v otázke rozlišovania pojmu „právo“ a pojmu „nárok“ najvyšší súd poznamenáva, že rozlišovanie spomínaných pojmov sa neuplatňuje len v rovine súkromného práva, ale aj v rovine verejného práva, konkrétne pri právnych vzťahoch upravených zákonom o sociálnom poistení. V danom prípade právo na úrazovú dávku ako miera možného a dovoleného správania subjektu práva správať sa spôsobom, ktoré objektívne právo nezakazuje, a je ponúknuté adresátovi a garantované nositeľom štátnej moci od prvopočiatku jeho poskytnutia, má každá fyzická osoba, avšak konkrétny nárok na úrazovú dávku a s ňou spojený aj nárok na jej výplatu ako štádium aplikácie (uchopenia) konkrétneho subjektívneho práva, kedy sa oprávnený subjekt rozhodne nielen uplatniť, ale aj trvať, t.j. vymáhať (možnosť požadovať zodpovedajúce správanie od iného) a poprípade vynútiť plnenie, ktoré je dané obsahom zodpovedajúcej právnej povinnosti, vzniká fyzickej osobe až po splnení zákonom stanovených podmienok. Týmto dňom (splnením zákonom stanovených podmienok) prechádza subjektívne právo oprávneného subjektu do štádia nároku, resp. podľa názoru Prof. Lubyho subjektívne právo nadobúda novú vlastnosť - nárok.

Keďže v ustanovení § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je jednoznačne a bez pochyb upravený deň, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota na uplatnenie nároku na výplatu dávky, najvyšší súd za použitia agumentum a simili (dôkaz podobnosti) je toho názoru, že premlčacia lehota začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz, to znamená odo dňa, keď subjekt práva splnil zákonom stanovené podmienky (subjektívne právo nadobudlo vlastnosť - nárok, resp. práva prešlo do štádia nároku) na to, aby si úspešne mohol uplatniť svoj nárok na príslušnom štátnom orgáne; v danom prípade až po splnení podmienok stanovených zákonom o sociálnom poistení (pozn. viď nižšie). V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom nemožno nepripomenúť, že Slovenská republika je právny štát, čo priamo vyplýva z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a je založený na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, pričom nejasné a neurčité právne normy nemožno aplikovať a vykladať na ťarchu adresáta právnej normy, ale vždy na ťarchu tvorcu právnej normy. Tak napr. v náleze sp. zn. PL. ÚS 67/07 zo dňa 06.02.2008 ústavný súd judikoval: „Princíp právnej istoty je nepochybne neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného čl. 1 ods. 1 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 48/97, PL. ÚS 37/99, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 25/00, PL. ÚS 1/04, PL. ÚS 6/04 atď.). Ústavný súd v súvislosti s princípom právnej istoty vo svojej

judikatúre už viackrát uviedol, že s jeho uplatňovaním v právnom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem (PL. ÚS 15/98 tiež napr. PL. ÚS 1/04, alebo PL. ÚS 8/04). V žiadnom prípade však nemožno pripustiť, aby orgán štátnej správy si prisvojoval kompetencie, ktoré mu nepatria a sám podával vydávaním metodických pokynov a stanovísk výklad právnych noriem. Štátne orgány môžu podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom žalovaného ako aj krajského súdu, že žalobca si mal uplatniť svoj nárok žiadosťou v lehote, ktorá začala plynúť od 01.01.2007 (podľa ich názoru ide o deň ustálenia zdravotného stavu), pričom o takto uplatnenom nároku by správny orgán rozhodol až po rozhodnutí civilného súdu, v ktorom by určil, či v žalobcovom prípade išlo o pracovný úraz alebo nie (pozn. po splnení poslednej podmienky). Súd je toho názoru, že v právnom štáte nie je možné od „potencionálneho“ účastníka správneho konania očakávať a vyžadovať, aby si predbežne uplatňoval svoje budúce zákonné nároky na príslušnom štátnom orgáne, pričom výsledok, ktorý ma vzísť zo správneho konania závisí od posúdenia podstatnej otázky (splnenie jednej zo zákonných podmienok - pracovný úraz), ktorá sa rieši v inom konaní (súdne alebo správne). Podstatnou pojmovou zložkou teoretickej definície pojmu „nárok“, teda že ide „o oprávnenie domôcť sa s úspechom svojho subjektívneho práva uplatnením donútenia u štátneho orgánu“, je slovné spojenie „s úspechom“. Ak teda subjekt práva, za predpokladu, že právne predpisy v právnom štáte sú formulované dostatočne jasne a zrozumiteľne, aby občanovi umožnili urobiť si aspoň základnú predstavu o svojej právnej situácii, si v prípade splnenia zákonných podmienok na poskytnutie dávky podľa zákona o sociálnom poistení je vedomý svojho dispozičného oprávnenia na začatie takéhoto dávkového konania, iba v takom prípade je možné od neho očakávať a vyžadovať podanie si žiadosti na poskytnutie dávky podľa predpisov o sociálnom poistení, pričom opomenutie takéhoto procesného oprávnenia je možné legálne sankcionovať inštitútom „premlčania“. Nie je však prípustné, aby si v prípade, ak si tento subjekt nie je vedomý takých právnych skutočností (jednak splnenie podmienky, či ide o pracovný úraz, a taktiež, či ide o ustálený zdravotný stav s trvalými následkami), ktoré by mu v budúcnosti založili nárok na takéto plnenie zo strany štátu, prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný podmieňovali včasné uplatnenie takéhoto nároku na poskytnutie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podaním „predbežnej“ žiadosti o poskytnutie úrazovej dávky zo strany žalobcu aj v prípade, ak žalobca ešte nesplnil zákonom stanovené podmienky. Uvedenému právnomu názoru korešponduje aj ustanovenie § 17 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

Najvyšší súd je toho názoru, že aj keď zákon o sociálnom poistení neupravuje podmienky na poskytnutie úrazovej dávky - náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia komplexne v jednom ustanovení, je možné ich vyvodiť zo znenia zákona o sociálnom poistení pomerne jednoznačne. Predpokladom nároku na poskytnutie spomínanej úrazovej dávky sú:

- a) existencia pracovného úrazu (§ 83 zákona o sociálnom poistení);
- b) trvalé následky (§ 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. v spojení s § 99 zákona o sociálnom poistení);
- c) lekársky posudok vydaný po ustálení zdravotného stavu (§ 5 ods. 1, § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. v spojení s § 99 zákona o sociálnom poistení);
- d) uplatnená žiadosť (§ 109 ods. 2 v spojení s § 184 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Je potrebné však poznamenať, že časť vyššie uvedených podmienok sú objektívneho charakteru (písm. a/, písm. b/ a písm. c/), a časť je subjektívneho charakteru (písm. d/). Keďže premlčacie lehoty majú spravidla objektívnu povahu, začínajú od určitej skutočnosti a sú nezávislé od vôle právneho subjektu, plynie premlčacia lehota od tej skutočnosti, kedy boli splnené všetky objektívne podmienky stanovené zákonom o sociálnom poistení, pričom nárok na poskytnutie úrazovej dávky vzniká právnomu subjektu až jeho uplatnením (splnením subjektívnej podmienky) v premlčacej lehote.

Ako už bolo teda uvedené, splnením všetkých predpokladov (objektívnych a subjektívnych podmienok) vznikne žalobcovi nárok na poskytnutie úrazovej dávky - nárok na náhradu za sťaženie spoločenského

uplatnenia, pričom premlčacia lehota v zmysle § 114 ods. 1 zákona o sociálnom poistení začne plynúť už odo dňa, kedy žalobca splnil objektívne podmienky na poskytnutie úrazovej dávky, teda odo toho dňa, kedy si mohol nárok uplatniť (subjektívna podmienka) prvý raz. V danom prípade začala premlčacia lehota plynúť dňa 12.03.2012, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/427/2011-606, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 5C/7/2007-550, ktorým sa určilo, že poškodenie zdravia je pracovným úrazom, teda že bola splnená posledná objektívna podmienka na poskytnutie úrazovej dávky.

Hore uvedené právne názory jednoznačne potvrdzujú právny názor najvyššieho súdu o nesprávnom právnom posúdení veci správnym orgánom, čo vedie k porušeniu zásady dobrého výkonu verejnej správy.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil podľa § 250ja ods. 3 prvá veta OSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.. Úlohou žalovaného bude v ďalšom konaní v zmysle hore uvedených právnych názorov opätovne rozhodnúť o žalobcovom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu..

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 151 ods. 2 a § 224 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250k ods.1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca, napriek tomu, že si náhradu trov konania uplatnil, ich do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia nevyčísľil a zo spisu iné trovy konania s výnimkou trov právneho zastúpenia nevyplývajú a žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.